

Cl.- Parolas gesinjoroj Claude kaj Andrée Gacond.

Ni daŭrigas nian legadon el la bedaŭrinde elĉerpita verko de Edmond Privat : **Interpopola Konduto**. Ni hodiaŭ eklegas la trian ĉapitron, kiu estas titolita **Nacia Vanteco**.

A.- *Unu elemento faciligas la vivon en socio, tio estas la kapableco ridi, eĉ pri si mem. Angloj nomas tion **sense of humour**. Inter individuoj la ridindeco haltigas la troan vantecon. Sed la prinacia religio ne konas tiun limigon. La sankteco de la diigita nacio malebligas al ĝiaj anoj ridi pri ĝi, se okaze. Kaj la moko de l' eksterlando pli ofendas ol instruas.*

Cl.- *Tial unu nacio povas senpune permesi al si mem tiajn fanfaronadojn, kiuj jam dronigus iun ajn individuon sub ĝenerala gajigo.*

A.- *La plej multaj popoloj sin taksas tre alte. Eskimoj nomas sin mem **la sukcesaj kreituloj** kaj nomas blankulojn **la malsukcesaj**. Ĉipeŭaoj diras : **malsprita kiel blankulo**. Hotentoto sin titolas **la viroj el la viroj**. Indianoj el Hudsona Golfo : **la veraj ruĝuloj**. Unu popolo estas **filo de l' suno**, alia **la elektito de Dio**. La sudamerikaj **mbajaoj** kredas sin « la plej nobla nacio en la mondo, la plej malavara, la plej lojale honesta kaj la plej kuraĝa. » Konkurantojn ili havas ankaŭ en Eŭropo.*

Cl.- *Vere gajigan krestomation oni povus kunverki el gazetartikoloj kaj paroladoj ilustrantaj nacian vantecon. Ne nur la ŝaho de Persujo elektis la titolon **centro de l' mondo**. Paris estas **lum-urbo**, Genevo **ĉefurbo de la nacioj**.*

A.- *En la gazetaro de..., ni diru **Balavujo** por utiligi algebran X kaj ofendi nenium, plurfoje en ĉiu gazetkolono vi legas bone konatajn esprimojn : gesto vere balava, nobleco tute balava, kuraĝo tipe balava, ne forgesante la balavan honestecon, la balavan elegantecon kaj la nekompareblan brilon de Balavujo en la mondo.*

Cl.- *La sola manko riproĉata de Balavujo al si mem estas kritiki sin tro facile. Vane vi serĉus ekzemplon de tio. Verdire ĝi estas la sola eco, kiu mankas al ĝi kaj al ĉiuj ceteraj. La Bruyère estus dirinta tion multe pli bone.*

A.- *Eĉ la scienculoj de Balavujo plenigas siajn malfermajn prelegojn per laŭdegoj al la balava scienco, kvazaŭ povus ekzisti io alia ol scienco sen iu ajn adjektivo. Estas pluraj Balavujoj en la mondo.*

Cl.- *Kaj kio estas vera pri Balavujo, tio estas ankaŭ vera pri multaj aliaj, kiuj vidas ĉi tie nur la portreton de l' najbaro. Balavismo sin kaŝas en ĉiu el ni. Ĝi estas komplekso de malsupereco. Vere supera popolo ne bezonas fanfaroni. Nacia modesteco estas signo de alta civilizo, tre malofta.*

A.- *En la nacia lingvo svarmas [...] la esprimoj neĝentilaj pri aliaj popoloj. Nomaĉojn krudajn aŭ ridigajn ili ricevas. Ilia simpla adjektiva nomo jam entenas fi-sencon. Se « gesto vere balava » signifas en Balavujo noblan agon, ĝi kredeble trans la limo signifas sentaktan konduton.*

Cl.- *Se vi ŝteliras el hotelo forgesinte pagi la restadon, tion oni nomas en Francujo **filer à l'anglaise** (angle foriri) kaj en Anglujo **prendre congé à la française** (france adiaŭi). [...]*

A.- Fino de la citaĵo. En tiu interesa ĉapitro Edmond Privat poste parolas pri la naciaj himnoj, kiuj rebriligas kolektivajn vantecon, pri la simboloj kaj ceremonioj, kiuj al eksterulo povas aspekti treege komikaj aŭ eĉ ofendaj. Li poste parolas pri la reputacioj de la diversaj nacioj eksterlande juĝataj, kaj pri tiu temo li memorigas malspritan kantaĉon, kiun la infanoj kantis en la ĝenevaj stratoj en lia infaneco :

Edmond Privat : *Interpopola Konduto*, 4-a parto

Nacia vanteco

Claude Gacond, 376-a radioprelego, 1970.12.23 & 25

Cl.- *Rouge, blanc, noir,
Les Allemands font leur poire.
Rouge, blanc, bleu,
Les Français sont peureux.*

A.- Traduko : Ruĝa blanka nigra (temas pri la koloroj de la naciaj flagoj), la germanoj estas fanfaronemaj. Ruĝa, blanka, blua, la Francoj estas timemaj.

Cl.- Kaj Edmond Privat diras : *Ĉiu rimo fremdan popolon malfavoris. Ĉe la lasta verso kompreneble la naciaj koloroj ebligis memgratulon :*

*Rouge et Blanc
Les Suisses sont de braves gens.*

A.- Traduko : Ruĝa kaj blanka, la svisoj estas bravuloj.

Cl.- Kaj Edmond Privat konkludas : *Neniu lando monopolas tiujn knabajn azenaĵojn. Folkloro konstatas la fakton.*

A.- *Kun la gepatra lingvo ankaŭ plenaĝuloj heredas kliŝitajn juĝojn pri fremdaj nacioj. Estas karikaturaj, plej ofte priskribantaj tipon supersarĝatan per ĉiuj negativaj trajtoj. Tiom malĝustaj ili estas kiom la mala bildo interne fabrikata kaj dike ŝvelanta je brilaj virtoj.*

Cl.- Kaj la observado de Edmond Privat sin turnas al grupaj fenomenoj. Ni plue citas lin :

A.- *La plej multaj homaj grupoj produktas similajn fenomenojn. Tuj kiam ili ekstarigas sian apartan ekziston, ili aperigas samspecajn arajn sentojn. Rigardu ilian mistikon, la kolektivan vantecon, la ĵaluzon, la malestimon pri la ceteraj grupoj. Ne menciante partiojn, nur vidu la studentajn societojn.*

Cl.- *Jen ili marŝas en procesio, kun rapiroj en pugno, kun flagoj flirtantaj, kun skarpoj koloraj brilantaj al suno ! La verdĉapeluloj havas proprajn solenajn tradiciojn. La flavĉapeluloj havas la siajn. Fratetoj aŭ amikinoj de la verduloj nepre volas scii, ke ekzistas ja vera diferenco. Por ilin feliĉigi, necesas absolute, ke la flavuloj estu malpli literaturemaj aŭ malpli bravaj, aŭ ke la manieroj de la verduloj estu pli noblaj kaj pli elegantaj. Foje sin enmiksas ia klasa diferenceto, por akriigi la kontraŭecon.*

A.- *Herediĝas tiuj tradicioj kaj antaŭjuĝoj de patroj al filoj. En certaj familioj oni ĉiam estis « verda » jam de generacioj. Veran ĉagrenon kaŭzus la studento al siaj gepatroj, se li aliĝus al la « flavaj » aŭ al la « bluaj » anstataŭ al la « verdaj ». Tian fenomenon konas la sportaj unuigoj, ankaŭ la laboristaj. [...]*

Cl.- La venontan semajnon ni daŭrigos la legadon de tiu pripensiga libro **Interpopola Konduto** de Edmond Privat.

A.- Tiu verko vin eble helpas pli bone kompreni la nunajn interpopolajn okazaĵojn.

Cl.- Vi aŭdis prelegon el Svislando. Parolis gesinjoroj Claude kaj Andrée Gacond. Ĝis reaŭdo !

-oOo-